

усвідомлює, що вона має потребу не лише в матеріальних благах, але і у творчій діяльності. Виникає необхідність у доведенні рівня культурних здобутків до рівня сучасних технічних досягнень. Постає проблема визначення природи культурних прав. Існує думка, що феномен культури лежить у центрі ідеї людини, без якої не може існувати право взагаліскільки людина є тією формою (матрицею), з якої походить усе інше. Таким чином, культура виступає складовою сутності людини.

У наукових джерелах справедливо наголошується на тому, що взаємовідносини держави та громадянина у сфері культури хоч і тісно пов'язані з взаємовідносинами держави та громадянина в економічній та соціальній сфері, все ж володіють суттєвими особливостями й потребують виокремлення в самостійну групу [2, с. 219]. Адже діяльність людини у сфері культури має на меті задоволення її культурних, духовних потреб, а також вираження її інтелектуальних здібностей. Дійсно демократична держава створює своїм громадянам необхідні умови для діяльності в цій сфері, в тому числі забезпечує правове регулювання проявів останньої. Однією з форм такого впорядкування виступає надання громадянам можливостей певної поведінки, найважливіші з яких фіксуються на конституційному рівні як відповідні права та свободи.

Узагальнюючи, конкретизуючи та доповнюючи існуючі в науковій і навчальній юридичній літературі аргументи на користь виокремлення в системі конституційних прав та свобод людини і громадянина України особливої класифікаційної групи культурних прав та свобод особи, а також беручи до уваги викладене вище, вважаємо за можливе зробити такі висновки:

1. Серед суспільних відносин, поряд з економічними, політичними та іншими, мають місце специфічні відносини, які зароджуються і реалізуються у сфері культурної діяльності особи, суспільства, держави.

2. Українська держава здійснює правове регулювання цих суспільних відносин. Однією з форм такого регулювання виступає юридичне закріплення можливої поведінки громадян у цій сфері. Найважливіші з цих можливостей закріплюються на конституційному рівні у вигляді відповідних прав та свобод.

3. Метою здійснення конституційних культурних прав та свобод особи є:

а) задоволення духовних (інтелектуальних) потреб та інтересів індивіда;
б) реалізація його інтелектуального потенціалу у відповідній сфері суспільних відносин з метою сприяння вирішенню існуючих у ній проблем;

4. Існує та постійно удосконалюється механізм правового регулювання суспільних відносин у сфері культури, в тому числі зміст і процес реалізації конституційних культурних прав та свобод особи.

Список використаних джерел:

1. Колодій А. М. Права, свободи та обов'язки людини і громадянина в Україні : підруч. / А. М. Колодій, А. Ю. Олійник. - К. : Правова єдність, 2008. - 350 с.
2. Чхиквадзе В. М. Социалистический гуманизм и права человека: Ленинские идеи и современность : [монография] / В. М. Чхиквадзе. - М. : Наука, 1978. - 303 с.

ОСОБЛИВОСТІ МЕХАНІЗМУ ЗАХИСТУ ПРАВ І СВОБОД В КРАЇНАХ АНГЛО-АМЕРИКАНСЬКОГО ТА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОГО ПРАВА

Гусарєва Олена Станіславівна, старший викладач кафедри цивільного права та процесу Юридичного інституту Національного авіаційного університету

Дотримання комплексу прав закріплених у міжнародних нормативно-правових документах, є загальнообов'язковим для будь-якої правової системи, будь-якої держави. Особливості механізмів захисту в різних країнах світу визначаються в залежності від приналежності певної країни до тієї чи іншої правової сім'ї. Так, англосаксонська система як система загального права (commonlaw) являє собою сукупність національних правових систем, які мають загальні риси, що виявляються у єдності закономірностей і тенденцій на основі норми, що сформульована суддями в судовому прецеденті, який є основним джерелом (формою) права, в поділї права на загальне право і право справедливості, в превалюванні процесуального права над матеріальним. [4]

У країнах англоамериканської системи права спостерігається тенденція до розширення впливу апарату управління у всіх сферах суспільного життя, зокрема на особисте життя громадян, що зумовило потребу в існуванні спеціальних органів для контролювання за діяльністю органів державного

управління. Це зумовило необхідність існування юрисдикційних органів для контролю за діяльністю органів державного управління з метою недопущення узурпації, свавільного використання влади всупереч інтересам громадян.[5]

Найважливішу роль у розгляді та вирішенні адміністративно-правових спорів у Великій Британії відіграють такі органи адміністративної юстиції, як: от: промисловий трибунал, трибунал з питань соціального забезпечення, фінансовий та податковий трибунал, земельний трибунал, транспортний трибунал, трибунал із питань притулку та імміграції тощо. Всі вони розглядають спори, де однією стороною є органи державного управління. [6]

Досить специфічною є модель адміністративної юстиції у США. Термін адміністративна юстиція не часто використовують у юридичній літературі США. Ширше живають термін „розгляд та вирішення спору» (ай)ийісайоп)[3], який характеризує діяльність із розгляду адміністративно-правових скарг. Ст. 2 Федерального закону про адміністративну процедуру визначає розгляд та вирішення спору як процес формування наказу адміністративним органом». Тобто поняття розгляд та вирішення спору та адміністративна юстиція не можна вважати синонімами, останнє є ширшим та охоплює діяльність із розгляду адміністративних спорів і ухвалення відповідних рішень.

Романо-германська правова система відрізняється нормативною упорядкованістю і структуризованістю джерел, стійкими демократичними правовими принципами, забезпеченням строгої юридичної техніки. У механізмі захисту прав та свобод людини і громадянина в країнах романо-германської системи права, зокрема, Франції, Італії та Німеччині, визначне місце займає судова влада. Так, наприклад, з огляду на ст. 66 Конституції Франції, судова влада стоїть на сторожі особистості свободи громадянина. Це положення Конституції підтверджує ст. 136 КПК Франції, абзац 3 якої встановлює: «У всіх випадках посягання на свободу особи справа ніколи не може бути порушена адміністративними органами — це виключна компетенція судів загальногромадянських».^]

У другій половині ХХ століття на розвиток романо-германського права суттєво вплинули європейські інтеграційні процеси. Їх активне розгортання привело до заснування в 50-х роках ХХ століття Європейських співтовариств, а в 1992 року за Маастрихтським договором - Європейський Союз. Більшість країн романо-германського права є членами ЄС. Завдяки діяльності ЄС формується *acquis communautaire* (фр. - буквально „надбання співтовариства») - правова система ЄС, включаючи акти законодавства ЄС (але не обмежуючись ними), прийняті в межах ЄС спільної зовнішньої політики та політики у сфері безпеки, юстиції та внутрішніх справ. Для захисту прав та свобод головним надбанням звичайно є юрисдикційний захист, що здійснюється як за допомогою Європейського суду, так і національних судів, які зобов'язані безпосередньо застосовувати європейське право.

Загалом, у сучасних умовах глобалізації спостерігається тенденція зближення правових систем. Традиційні правові інститути романо-германської правової системи зазнають впливу прецедентно-правової судової практики. Водночас спостерігається вплив позитивістської правової системи на прецедентно-правову. Основними причинами сприйняття законодавчих актів правовими системами країн загального права є: необхідність сталого законодавчого врегулювання судового рішення; створення умов, за яких практика судового контролю знаходиться в неупередженості від судових рішень; забезпечення більш ефективного захисту прав особи.[2]

У свою чергу, сучасні інтеграційні та глобалізаційні тенденції розвитку світового співтовариства вимагають від України здійснення конкретних заходів щодо приведення національних механізмів захисту прав людини у відповідність до європейських та міжнародних стандартів. Зокрема, мова йде про реалізацію таких заходів як: більш чіткого визначення поняття предмета захисту, необхідності більш конкретного закріплення в європейському законодавстві поняття об'єкта захисту; розширення сфери та ефективності інформаційного забезпечення законодавчої діяльності; розвитку і вдосконаленню механізмів захисту прав особи в соціальній, трудовій та публічно-правовій галузях. Все це, а також ряд інших заходів, як в

державному, так і міжнародному масштабі, сприятимуть підвищенню загального рівня забезпечення прав і свобод людини.

Список використаних джерел:

1. Бостан С. К. Державне право зарубіжних країн: Навчальний посібник. - К.: Центр навчальної літератури, 2005. - С. 194.
2. Васецький В.Ю. Права особи в романо-германській правовій системі / В.Ю. Васецький // Держава і право: Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. - Вип. 24. - К.: Інститут держави і права ім. В.М.Корецького НАН України, 2004. - С. 61.
3. Конституционное право зарубежных стран. Учебник для вузов. Под ред. чл. кор. РАН проф. М.В.Баглая, д.ю.н., проф. Ю.Л.Лейбо, д.ю.н., проф. Л.М.Энтина. М.: Изд. группа Норма, 2004. - С. 73.
4. Правові системи сучасності. Глобалізація. Демократизм. Розвиток / В.С. Журавський, О.В. Зайчик, О.Л. Копиленко, Н.М. Оніщенко; За заг. ред. В.С. Журавського. - К.: Юрінком Інтер, 2003. - С. 73.
5. Решота В.В. Адміністративна юстиція як захист від свавілля органів державної та муніципальної служби (досвід США) / В.В. Решота // Державне будівництво: Електрон. наук. фахове вид. - 2006. - № 1. - С. /.
6. Решота В.В. Англосаксонська модель адміністративної юстиції / В.В. Решота // Університетські наукові записки: Часопис Хмельницького університету управління та права. - Хмельницький: Хмельницький ун-т управління та права, 2006. - Вип. 1 (17). - С. 209.

ЯКІСТЬ НАДАННЯ УПРАВЛІНСЬКИХ ПОСЛУГ ЯК ЧИННИК ЕФЕКТИВНОСТІ МІСЦЕВОГО УПРАВЛІННЯ

Жаріков Олег Юрійович, старший викладач кафедри загально-правових дисциплін навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ

Одним із стратегічних завдань сучасного українського поступу є запровадження нової ідеології функціонування виконавчої влади та місцевого самоврядування як діяльності із забезпечення реалізації прав і свобод громадян, надання управлінських, державних, адміністративних та громадських послуг. Актуальність проблеми надання якісних управлінських послуг в системі державного управління не викликає сумніву.

Послуги що надаються державою і місцевим самоврядуванням, складають сферу управлінських публічних послуг. За ознаками суб'єкта, що надає публічні послуги, дослідники розрізняють державні, муніципальні, комунальні та адміністративні послуги. Державні послуги розглядають як послуги, що надаються органами державної влади як правило, лише виконавчої та державними установами, організаціями, підприємствам, муніципальні послуги - ті що надаються органами місцевого самоврядування та комунальними установами, організаціями, підприємствами.

Адміністративні послуги - це публічні послуги, що надаються органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, іншими уповноваженими особами, і надання яких пов'язане з реалізацією владних повноважень, тобто прийняття владних рішень.

Методика оцінювання якості надання послуг формується на основі уміння розмежування суспільством традиційних та нових цінностей, оскільки виникає потреба застосування через механізми державного управління поняття якості, критерій якості та показник якості.

Дослідження та вдосконалення механізмів надання якісних управлінських послуг органами місцевого управління в контексті підвищення довіри населення до них та зменшення соціальної напруженості виступає вагомим чинником, що характеризує ефективність місцевого управління.

По-перше, тому, що дана проблема зумовлена кардинальними змінами у політичній системі України, змінами конституційно-правового статусу головних суб'єктів суспільних відносин та адміністративно-територіального поділу.

По-друге, внаслідок визначення державного курсу налаштованістю на інтеграцію в Європейський Союз, що потребує адаптації системи місцевого управління України до сталих європейських традицій демократичного управління.

По-третє, через те, що виникнення проблеми надання управлінських послуг тісно пов'язане зі сферою налагодження партнерських взаємовідносин між суб'єктами територіальної громади як засіб розв'язання місцевих проблем. Адже діяльність обраної демократичним шляхом влади, що не враховує думки громадськості приречена на неефективність.